

Oxögat

nr 1
mars 2021

MEDLEMSBLAD • FÖRENINGEN VADSTENA-AKADEMIENS VÄNNER

FOTO: MAGNUS LÄNJE

Il colore fa la regina. Premiären blir på Vadstena Gamla teater i sommar. Kostymerna designas av Nina Sandström.

RIDÅN GÅR UPP

Rivstart med färgstark fantasi

Ridån går upp på Gamla Teatern igen. En internationell ensemble rivstartar med en italiensk fantasi. I alla möjliga kulörer.

De kommer från Afrika och Asien, ända bort i Kina och Indien. En fantasivärld öppnar sig på landets äldsta landsortsteater.

– Jätteroligt att vara tillbaka, säger Nils Spangenberg som räknar med att framöver kunna producera minst två operor varje sommar.

I många år har Gamla Teatern legat mer eller mindre i träda. Frånsett enstaka konserter, gästspel och mindre produktioner. I juli tas scenen i fullt bruk igen av Vadstena-Akademiens sångare och musiker. Det vill säga en ensemble som hämtas från både Italien, Ryssland, Österrike och Sverige.

– Många fler sångare från utlandet sökte till sommarens opera, eftersom vi hade digital audition i höstas, förklarar Nils Spangenberg.

Sju sångare och uppmot 14 musiker utgör ensemblen. Musikalisk ledare blir cembalisten Mariangiola Martello. Hon skördade nyligen lagrar när venetianska kompositö-

ren Barbara Strozzi hyllades för sina 400 år.

För regin svarar "husregissören" Clara Svärd. Senast hon höstade in beröm var för *Orpheus* 2019, och dessförinnan *Enrico di Borgogna* 2012. Men koreografen Clara Svärd har också varit med och producerat *Four nights of Dream* 2008.

Nu ska hon sätta färg på operan *Il colore fa la regina* som översatt betyder "färgen gör drottningen". Den skrevs år 1700 av en tämligen okänd tonsättare. Hans namn är Carlo Francesco Pollarolo – som skrivit inte mindre än 85 operor.

Han började som organist i hemstaden Brescia och skrev dessutom 13 oratorier. Hans far Orazio lärde upp honom och den 23-årige och nygifte Carlo Francesco efterträdde fadern som organist i katedralen i Brescia.

Han gjorde kometkarriär och var snart "capo musico" i katedralen samt ledamot av Accademia degli Erranti. Efter sin första opera *Veneri travestita* 1678 började han komponera en strid ström av operor, som snart framfördes i Venedig.

Nu är turen alltså kommen till Vadstena som rivstartar med detta italienska fartvidunder, designad i så kallad senbarock stil.

MARIA WAXEGÅRD

FÖRST MED GLAD NYHET

*– Jag visste att vi skulle ärva,
men inte hur mycket!*

Eleonor Hjorth var först att meddela den glada nyheten. Med fullmakt att delta vid bouppteckningen efter donatorn Lars Kritz för hon till Uppsala i höstas. Omtumlad tog hon emot beskedet.

– Jag anade ingenting.

Det stod snart klart att det rörde sig om hela kvarlåtenskapen och ofattbara summor. Hur stora skulle visa sig efter fastighetsförsäljning och uppgradering av fondinnehavet. Arvet på totalt 40 miljoner gick alltså till Stiftelsen Internationella Vadstena-Akademien och inte till anhöriga.

– Det fick mig att känna stor ödmjukhet inför situationen, säger Eleonor Hjorth.

Hon är press- och kommunikationsansvarig vid akademien. Hon har starka personliga minnen av före vice vd:n i Sveriges Industriförbund, Lars Kritz.

– Vi brukade ses på sommarens opera. Han var en fin och ytterst älskvärd person. Därför minns jag honom extra väl.

Eleonor Hjorth.

MARIA WAXEGÅRD

Uppskjutet

Inget blir som man tänkt sig under pandemin. Det gäller både den storslagna konserten på Ekolsunds slott som måste ställas in i luciatid, och akademiens satsning i Stockholm i slutet på januari som sköts upp i väntan på att de nya restriktionerna upphör att gälla.

Tråkigt nog fick Vännerna inte höra barytonen Richard Lindström sjunga. Han sjöng titelrollen i succéoperan *Orpheus* och utsågs till fjolårets stipendiat i Prinsparet Sigvard och Marianne Bernadottes konstnärsfond.

Inte heller fick Vännerna möjlighet att lyssna till sin ambassadör Loa Falkman och konstnärlige ledare Nils Spangenberg när de avsåg att presentera Vadstena-Akademiens verksamhet. Vi beklagar detta mycket.

Pandemin ställer onekligen till med problem att planera för evenemang under våren. Men om allt går enligt planerna bör befolkningen vara vaccinerad till sommaren. Vi återkommer därför med nya datum så snart restriktionerna medger detta.

RUNE GYLLANDER

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

Grattis, alla vänner!

Så roligt att få säga "grattis" som ny ordförande! Mitt i den dystra pandemin nåddes vi av nyheten om en fantastisk donation. En av våra trogna Vänner, **Lars Kritz**, lämnade ett enastående arv efter sig. Dessa miljoner garanterar ett glädjens år. Vi är många som har anledning att glädjas.

I framtiden är vi lovade fler produktioner och gästspel, men också mer samarbeten nationellt och internationellt. Jag hoppas att strålkastarljuset riktar ännu starkare mot Vadstena-Akademien.

Särskilt mot Gamla Teatern där ridån nu lyfts igen. Vi planerar för en filmatisering av vad som döljer sig "bakom kulisserna". Där våra opera- och teaterexperter Loa Falkman och Ture Rangström slår sina kloka huvuden ihop med att skapa en fängslande berättelse för vår hemsida. Det kan bli spännande – många stjärnor har tänts på dessa tiljor.

Att ta över en ordförandeklubba utan att kunna ses är en utmaning. Men till er tröst kan sägas att styrelsen sammanträtt upprepade gånger digitalt. Vi längtar alla efter att kunna mötas i verkliga livet.

Dessvärre gjorde vinterns utbrott av coronaviruset att två hett efterlängtnade möten måste skjutas upp. Vaccinet är just nu vårt hopp. Förhoppningsvis kan vi snart planera för operabesök igen. Och fullfölja resan till Malmö och ny premiären av *Orfeus i underjorden*.

Vi ser också fram mot att kunna dela ut många – och större – stipendier till sommarens sångare och musiker. Detta efter vår välgörare Lars Kritz senaste donation och konstnärlige ledaren Nils Spangenberg kloka val. Att öka summan till våra stipendiater är självklart i dessa tider.

Till sist; vad skulle ni Vänner önska er? Mejla och berätta! Tack för att ni stöder oss och operaakademien i Vadstena! Själv hoppas jag att vi kan ses snart.

ETTAN BRATT
ordförande

Ettan Bratt

FOTO: KERSTIN ALM

FOTO: GABRIELLA DURAFFOURD

MAXIMERAD STORVINST

Mångmiljonär satsar dubbelt

Dubbla operor och turnéer i länet. Men också ett "residens" för att öva och experimentera. Samtidigt ska svenska verk spridas utomlands. Vadstena-Akademien storsatsar efter att man nu blivit 40 miljoner rikare, avslöjar konstnärlige ledaren Nils Spangenberg i denna intervju.

Vad står först på agendan?

– Sommarens två nya operaproduktioner. Vi vet vad vi ska göra de kommande fyra åren. Det finns redan några beställningar "i tuben". Vi börjar också utveckla kammarmusiken och samarbeten i regionen.

Vad betyder guldregnet för akademien?

– Väldigt mycket. Inte minst att vi kan växa. Det gör det möjligt att utveckla akademien och expandera verksamheten. Saker som jag drömt om länge. I synnerhet vill vi starta samarbeten nationellt och internationellt. Men också ta en större plats i regionen.

Vilka nyheter är på gång?

– Operaproduktioner i regionen. Om det ankommer på oss är det fullt möjligt. Sedan gästspel med våra produktioner. Vi har startat samarbeten och upprättat ett nationellt nätverk med förgreningar i Europa. Det kan också sprida svenska verk utomlands. Vi tänker oss att skapa ett "residens" för forskning och experiment. Detta förekommer redan inom dansvärlden. Hit skulle man kunna söka för att öva och experimentera fram nya idéer. Vi beställer ju mycket nytt men då inom mer traditionell opera. Samtidigt finns det olika former av musikteater som inte har någon egen plats. Residens är alltså en plattform för experiment och forskning som kan utveckla operakonsten.

Har donationen förändrat ditt uppdrag som verksamhetsansvarig?

– Nja, det ställer det högre krav på en långsiktig ekono-

FOTO: GABRIELLA DURAFFOUD

Nils Spangenberg – vd och konstnärlig ledare för landets mest gynnade operaakademi – är både glad och chockad.

misk plan. Det är inte meningen att vi ska göra av med alla pengar på en gång. Vi är vana vid att leva "jämmt skägg", det vill säga att nått och jämnt klara oss ekonomiskt. Det betyder samtidigt att vi har en kostnadsmedvetenhet som är bra i arbetet med att förvalta detta mångmiljonarv.

Blir det mer personal?

– Endast mer tillfällig personal. För att vi ska kunna bedriva en mer omfattande verksamhet behövs till exempel fler producenter och marknadsförare. Vi tänker inte binda oss för nyanställningar, utan klara oss med hjälp av konsulttjänster och tillfälligt anställda. I dag är vi tre fast anställda och vana vid att vara flexibla. På det sättet är vi en mycket modern organisation.

Vilken reaktion har donationen mött i operavärlden?

– Vi har fått många hurrarop och gratulationer. Men det väcker givetvis olika känslor. Det beror nog på den svåra situation alla befinner sig i. Pandemien har gjort att framförallt scenkonstlivet kämpar för att överleva. Somliga musiker och sångare som jobbar internationellt har gått från hundra procent till ingenting. Stöden slår också olika, vissa blir utan. Pengarna täcker inte de inkomster man brukar ha. Det är klart att detta lett till en blandad attityd.

Och hur blev din första reaktion?

– Fullständigt mållös! Jag satt i bilen när jag fick telefonsamtalet. Detta hade jag aldrig kunnat drömma om. 40 miljoner är verkligen mycket pengar. Jag blev chockad!

MARIA WAXEGÅRD

FOTO: WIKIPEDIA

Carlo Francesco Pollarolo (1653 -1732) var mycket produktiv och har tonsatt operan som produceras på Gamla teatern i sommar.

Bankrutt entreprenör med teaterdrömmar

Vem var Olof Regnstrand? Här berättar docenten i konstvetenskap Göran Söderström historien om en ung entreprenör som på sin ålders höst fångas av en ung skådespelerska – och för 200 år sedan lägger grunden till vad som ska bli Gamla teatern i Vadstena. Där man tidigt kunde avnjuta *Kärleksdrycken* av Donizetti.

Han var en begåvad bondson från Regna i norra Östergötland som gått i räkneskola i Linköping och beskrivs som storsväxt, social och gladlynt. Som 28-åring kom han som inspektör till kronobränneriet i Vadstena – beläget vid det förfallna slottet där man magasinerade spannmålen.

Sedan kronobränneriet lagts ned fortsatte han som magasinförvaltare. Men han måste också söka sig en annan utkomst. Regnstrand åtog sig att svara för mathållningen för de 40 patienter som kurerades för venerisk smitta i det forna munkklostret.

Snart fick han också överta arrendet för den gamla klosterträdgården. Regnstrand uppförde nu ett mindre brännvinsbränneri i Nunneträdgården och började planera för att utnyttja den vackra Munkträdgården.

HANS EKONOMI VAR dock usel och blev ännu sämre när Göta kanalbolag krävde tillbaka ett stort lån som han tagit för att köpa aktier i bolaget. Han hotades med tvångsauktion och skrev ett tiggarbrev att han hade svårt "att med liknöjdhet kunna åskåda, huru min med oberäknelig svett och möda i mera än 40 år sammanbragte lilla egendom, skulle på få dagar bortkastas i och för anläggning av Göta kanal".

Han måste ovillkorligen skaffa sig nya inkomster. Lösningen kom 1816 när man beslöt inrätta en mönsteranläggning i det tomma nunneklostret för personer som gjort sig skyldiga till lösdriveri. Regnstrand erbjöd sig att sköta bespisningen och även uppehållet för bevakningsstyrkan, som annars åvilade borgerskapet. Han presenterade en verksamhetsplan och ett illustrerat organisationsförslag.

Trots sin begränsade utbildning var Regnstrand påfallande beläst – en förteckning över hans boksamling upptar 127 böcker, påfallande många på latin. Redan 1811 prenumererade han på *Journalen för Litteraturen och Theatern*.

DEN FÖRSTA NYA byggnaden i Munkträdgården tycks ha varit en "ganska präktig låg lusthusbyggnad". Inmurad som bakvägg fanns en runsten. 1821 påbörjades också en "trädgårdsbyggnad". Regnstrand avsåg uppenbarligen att förvandla platsen till en lustpark, liknande Medevi. Sannolikt utnyttjade han interner för sina nybyggen, eftersom hans ekonomi bara blev sämre.

1822 fick han entreprenaden för mathållningen på hospitalet. Han erbjöd nu Vadstena societet att dricka brunn i Munkträdgården med vatten hämtat från Medevi. Det kostade 2 riksdaler 32 skr per person. Dessutom kunde man åka vurst och gå på gudstjänst i Klosterkyrkan. Men

snart blev han stämd inför rådhusrätten för en skuld till ett konkursbo.

Hur lyckades han då skaffa material till sitt bygge? Förklaringen ligger troligen i att han billigt kunde ropa in de förfallna Fyrkanterna på slottet – tegeltornen från Gustav Vasas tid – och återanvända materialet.

I juni 1825 inbjöds 60 personer ur vadstenasocieteten till en assemblé med musik och under hösten gästades Vadstena för första gången av en mindre teatertrupp.

I DENNA TRUPP befann sig en ung föräldralös skådespelerska – Marie Silfvan. Mellan henne och den 66-årige Regnstrand uppstod en varm vänskap som uppenbarligen fick honom att anpassa salongen för teaterspel. Golvet förblev med all sannolikhet fortfarande plant och utan fasta bänkar.

I maj 1826 gavs sex föreställningar av Djurströms teatersällskap, i april 1827 nio föreställningar av A P Bergrens sällskap med den berömda skådespelerskan Emilie Högvist och 1828 ytterligare tolv föreställningar. Samma år överlät Regnstrand arrendet med all inredning till sin äldste son Per Olof.

Av brevväxlingen mellan Marie Silfvan och Regnstrand framgår att han planerade för stora förbättringar av teatern. I hans efterlämnade papper fanns till och med ett rollhäfte. Han överlät också en ny bageribyggnad (nuvarande Pilgrimscentrum) förutom trädgårdsbyggnaden och assemblébyggnaden med undervåning av tegel och övervåning i tegelkorsvirke.

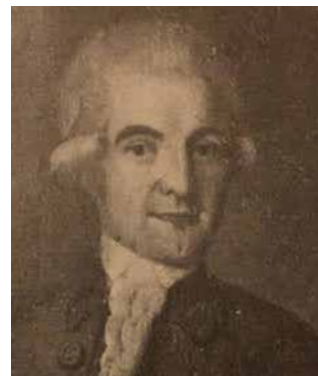
Samma år han dog (1829) gav F J Widerbergs trupp 18 föreställningar. Sönerna Olof Ulric och Oscar tog inte bara över hans entreprenader och teaterverksamhet utan också tjänstebostaden i Munkklostrets bottenvåning.

OLOF ULRIC VAR lika verksam som sin far men med mer lyckat resultat. Han blev både rådman och riksdagsman och gav ut tidning 1847.

Detta år beslöt han att förverkliga faderns planer på en "riktig" teater med byggmästaren Abraham Nyström som arkitekt. Huset höjs och får sadeltak, förlängs med två fönsteraxlar och får fast teaterinredning. Halva salongen blir scen medan åskådarrummet förlängs åt söder. Platserna ökas från 200 till 350 på en sluttande amfiteater och parkett.

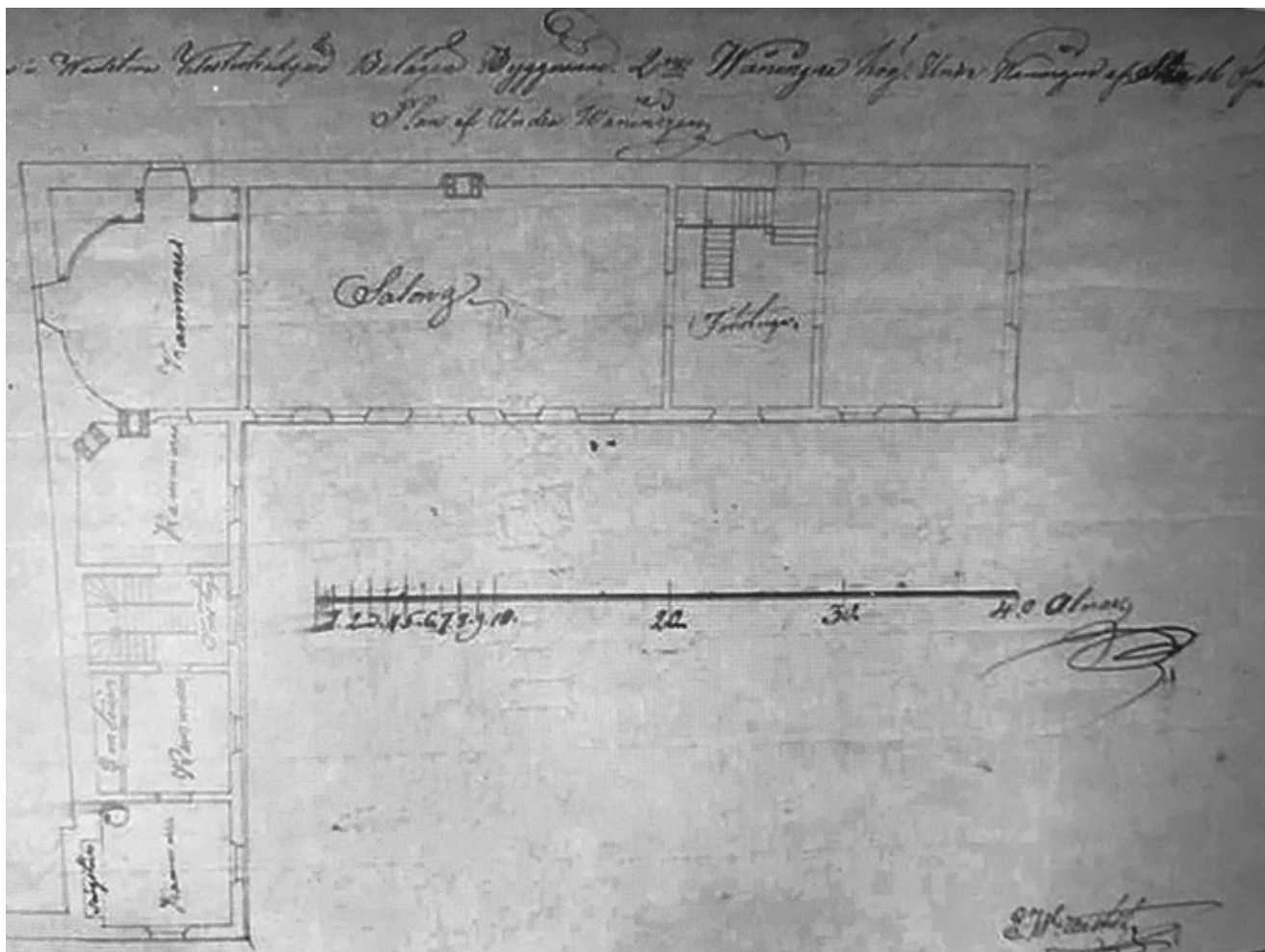
Genom en balustrad är "amfiteatern" med de dyra platserna (med ryggstöd) helt avskild från den enklare parketten som har sin ingång direkt från gården. Målningssdekoren är utförd av en av Nyströms dekoratörer, sannolikt Carl Gustaf Westell, efter en utländsk emblematisk förlagebok.

Det finns ingenting som tyder på att Olof Ulric var särskilt teaterintresserad. Ändå är det under hans tid som teatern gav flest föreställningar. 1849 bytte han till sig

Olof Regnstrand (1759-1829) var både gladlynt och storsväxt. Ur släktens porträttsamling.

FOTO: PRIVAT

den del av Munkträdgården där byggnaderna låg.

Eftersom han inte fick bo kvar i tjänstebostaden beslöt han 1862 att förlänga teaterhuset med en bostadslänga med nytt trapphus. Efter ombyggnaden fick teatern ett mer anonymt yttre. Trots detta gavs under 1870-talet inte mindre än 191 föreställningar.

REPERTOAREN VAR BLANDAD med lustspel och sångspel som *Värmlänningarna* men också dramer som *Hamlet*. Kungliga Operan gästade och gav Donizettis *Kärleksdrycken* och Adams *Alphyddan* och *Nürnbergerdockan*. Vadstenaborna kunde till och med se Ibsens *Dockhem* innan pjäsen haft premiär i Norge.

När Olof Ulric dött beslöt arvingarna att hyra ut lokalen till den katolske pastorn K F Karlén som här höll religiösa föredrag till sin död 1903.

Nio år senare besökte Strindbergs dotter Greta teatern för att se om den gick att använda, men valde i stället att spela i Åtvidaberg. 1916 löste staten in Munkträdgården men först 1940 restaurerades den insomnade teatern hjälpligt.

Nytt liv fick den 1967 då Ingrid Maria Rappe fick Byggnadsstyrelsen att rusta upp lokalen grundligt. Därefter har Gamla Teatern varit en av Vadstena-Akadmimens båda huvudscener.

Teaterns äldsta del mätte knappt 26 meter och var knappt 8 meter bred. Murmästare Gustaf Wetterstedts ritning visar att assemblsalongen hade fyra fönster mot gården och en entré på mitten. Från förstugan i söder ledde trappor upp till övervåningen från vilken man nådde musikläktaren. Ur Överintendentsämbetets arkiv på Riksarkivet.

I vinkel mot trädgårdsbyggnaden från 1821 uppfördes sällskapslokalen i reskorsvirke under sluttande tak. Den hade en orkesterläktare (med irriterade musiker) som låg i övervåningen på trädgårdsbyggnaden. Vägen till höger utgjordes av den medeltida trädgårdsmuren. Ur Överintendentsämbetets arkiv på Riksarkivet.

Nära oxögat var ett divertissement i den lilla teaterns anda. Med Torbjörn Lillieqvist som dramaturg. Sångarna Gunnar Lundberg, Solveig Kringleborn, Maria Andersson och Jan Nilsson. Från 1985.

Kärlek vid första ögonkastet

Han minns det som igår. Hur han förlorade sitt hjärta till Regnstrands teater. Men hyllar vi honom tillräckligt, undrar förre konstnärliche ledaren Torbjörn Lillieqvist. Som minns föreställningen *Nära oxögat* från 1985.

Den var något av en hyllning till Regnstrand och hans verk. Ja, dessa oxögon! På teatern är man aldrig ensam. I mer än 150 år har Regnstrands son Ulrik och borgmästaren Öhström följt och bedömt varje repetition och föreställning från proscenieriet. Likaså de grekiska gudarna och muserna på balkongerna och Baccus på ridån.

År 1855 gavs *Första gången på teatern*. Jag minns mitt eget första möte 1966. Den svarta lagårdsdörren öppnas sakta. Därinne fanns den, Olof Regnstrands skapelse från 1826. Det blev för som så många, kärlek vid första ögonkastet. Jag förstår Georg Rydebergs utrop när han gästade i *Hjertats länk och glädjens knopp* 1982. "Tänk att jag än en gång får stå på en scen med en gammal ramp!" Han var uppriktigt rörd.

DET ÄR MYCKET HJÄRTA i repertoaren. *Hjerta och pengarg* gavs 1867. Utan kronobränneriinspektören Regnstrand – ingen teater. Om denne eldsjäl läser vi minnesorden vid hans död 1829: "Hans teater, fastän liten, var ett glädjens tempel, där han sjelf som öfwerste Präst offrade sitt löje och sina tårar. Det enda man kunde förebrå honom war att han gjorde allt detta med för stora uppoffringar, och mer för andra än för sig sjelf. Men detta låg i hans natur."

Hans ande svävar över teatern. Hyllar vi honom tillräckligt? Hans grav ligger precis utanför logefönstren. Det är sant att *Gammal kärlek rostar aldrig*, som föreställningen hette 1858. Artonhundratals-teatern har alltid

inspirerat till de uppsättningar jag varit skyldig till. Några 1600-talsoperor har till och med pockat på att få klädas i 1800-talsdräkt.

Den katolske prästen Karlén försökte visserligen på 1880-talet kristna teatern, men rökelse och vigvatten bet ju inte i längden på vår Thalia. Fast hon led ett nederlag. Jag minns hur stadens nunnor skrattade och njöt längst bak i salongen, tills en pater skvallrade för påven som sände sin bulla. Slut på det roliga! De fick sin revansch med *Riket är ditt*.

Vår *Längtan efter Äfventyr* (1855) är stor. Med barnslig förtjusning upplever man teaterns omgivning: klosterkyrka, klostermur, klosterträdgård och kyrkogård med väldiga träd. Med samma fascination dess förflutna med societetssalong, kolerasjukhus, torkvind och vedupplag. Men ingen brand, man tackar.

KOLERAEPIDEMIN 1834 stängde teatern. Hårda karantänsbestämmelser och inreserestriktioner känns alltför väl igen. Frågan kvarstår *Hur tiden förändrar* (1881). Sibelius sa skämtsamt att han hellre talade med industrimagnater än med konstnärer, som bara pratar pengar.

I tidningen *Gengångaren* läser man 1847: "... måste spektaklet inställas i brist på åskådare... Grunden ligger inse wi wäl, publiken fordrar att det ska vara musik men tager icke i beaktande de kostnader den medförer och den risk en Theaterföreståndare blottställer sig för..."

Fler titlar, *Testamentet* från 1832 och *En halv miljon* från 1850, dyker nu upp i mitt minne vid beskedet om den fantastiska donationen från makarna Kritz. Teatern ska åter blomma. Det är dags att öppna *En butelj champagne* från 1856 och låta *Rideau upp* (1832)! Kom, uppmanade man 1846, och förklarade 1849 att *Hög och sann konstnär-lig anda rådande är i vår tropp!*

TORBJÖRN LILLIEQVIST

Streama operan du missade!

Aldrig har det varit så lätt att streama opera gratis. När världens främsta operahus är stängda finns det många möjligheter att ta igen missade operor.

Just nu ligger *Dido och Aeneas* av Henry Purcell med **Malena Ernman** på SVT Play. Knappt en timme lång från Paris 2009. Se också Debussys enda opera *Pelléas och Mélisande* i en hyllad uppsättning från 2016 på Malmö Opera. Folkoperan Replay återger publiksuccén *La Traviata* från 2015.

Om man besöker Den kongelige opera i Köpenhamn går det att lyssna till Beethovens enda opera *Fidelio* men även *Rosenkavaljeren* och *La Bohème*. Finlands nationalopera ger en aktuell engelskspråkig version av Mozarts komiska opera – *Covid fan tutte* – och taktpinnen hålls av ingen mindre än Esa-Pekka Salonen.

Världens främsta operasångare finns som alltid på The Met. Men det gäller att hålla koll på schemat, eftersom varje föreställning bara ligger uppe i 23 timmar. Gå in på "Nightly opera streams" och se det bästa som framförts på Metropolitan Opera i New York.

Kultur är hälsa

Alltfler studier visar att kultur har positiva effekter för att minska smärta, ångest och nedstämdhet. Kulturupplevelser ökar vårt psykiska välbefinnande.

Det framhåller professorn i kognitiv neurovetenskap och konsertpianisten Fredrik Ullén i en SvD-intervju. Han är tydlig med att kultur är hälsobringande och ett relativt billigt och tillgängligt sätt att öka sitt psykiska välbefinnande. Det kan skingra våra tankar, minska känslan av isolering och ge människor kraft och kreativitet i en svår tid.

Men just nu är kulturen svårtillgänglig när vi "behöver den som mest". Om man utsätts för motsatsen, det vill säga inte kan delta i kultur, ger det en rad negativa effekter som minskad energi, lägre motivation och sämre inspiration.

Kultur påverkar både individer och samhällen; att utöva eller uppleva kultur ger en känsla av tillhörighet och stimulerar social sammanhållning. Det är också viktigt för emotionell reglering - om man vill påverka sitt känsloläge. Effekterna är fullt mätbara på vår förmåga att

Visdomsord av nestorn

Världens äldsta aktiva dirigent **Herbert Blomstedt**, 93, om att spela utan publik:

– Den saknar vi! Musikens ändamål är inte att vi musiker bara ska ha roligt. Vi måste dela med oss. Först när vi delar med oss av musiken har den nått sitt syfte.

Intervjuad inför den folktomma konserten i Berwaldhallen 20 november 2020 då han dirigerade Schuberts symfoni i C-Dur och Mozarts femte violin-konstert med "underbarnet" Johan Dalene från Norrköping.

– Han är redan en personlighet och den är inte självklar när man är tjugu år. Ofta har unga förebilder som de imiterar. Så småningom smälter intrycken samman till en ny enhet. Men Johan har redan en egen uppfattning och det tycker jag är underbart.

Konserten finns på Berwaldhallen/Play.

Fredrik Ullén, konsertpianist och professor i kognitiv neurovetenskap.

slappna av, reflektera och få intellektuell stimulans.

Enligt professor em Töres Theorell som särskilt studerat körsångare under pandemin saknar dessa inte bara den estetiska upplevelsen utan även känslan av "flow" av att inte få sjunga. Han understryker att kultur har många uppgifter, men att man ständigt undervärderar betydelsen av densamma. Kultur är en "underdog". I själva verket visar vetenskapen att kultur är hälsa.

MARIA WAXEGÅRD

Kalendarium våren 2021

DIGITALA FÖRESTÄLLNINGAR

OPERA I P2

från hela världen på lördagkvällar

KUNGLIGA OPERAN

Operan Play med gammalt och nytt

GÖTEBORGSOPERAN

HemmaOperan med allsköns underhållning

SVERIGES RADIOS SYMFONIORKESTER

Play med livesända konserter

NORRKÖPINGS SYMFONIORKESTER

SON:s hemsida med länkar till olika konserter

Vadstena Sparbank

vadstena buss

alatryck

Tack till våra sponsorer

Håll i, håll ut! Detta mantra har vi hört många gånger under det senaste året. Detsamma vill vi säga till er, våra uppskattade sponsorer: **Vadstena Buss, Strandbergs Mode, Alatryck, Vadstena Blommor och Design** samt **Vadstena Sparbank**.

Det mesta är lagt på is för tillfället, men miss-trösta ej. Många aktiviteter och många goda idéer är på gång. Så snart vi återgår till normalläge kommer ni åter att kunna ta del av fördelarna av att vara sponsorer till Vadstena-Akademiens Vänner.

Tack för att ni håller i och håller ut!

JAN JOHANSSON

OXÖGA

"Oxöga, oval åskådaröppning i slutet teaterloge, efter det motsvarande fr. *oeil de boeuf*, vilken beteckning givits runda fönsteröppningar i allm." [Svensk Uppslagsbok, 1934 års upplaga.] Oxögat ger möjlighet att observera utan att bli observerad och har fått ge namn åt medlemsbladet.

VADSTENA-AKADEMIENS VÄNFÖRENINGIS STYRELSE 2020-2021

ORDFÖRANDE: **Ettan Bratt**, Lidingö, 070-745 38 99, ettan@ettanbratt.se

SEKRETERARE: **Millan Bäckström**, Vadstena, 0768 -31 06 94, millan317@hotmail.com

KASSÖR: **Stefan Gunnarsson**, Vadstena, 0702-66 48 00, stefangunnarsson@live.se

MEDLEMSANSVARIG: **Bengt Horn**, Motala, 0706-77 71 93, bengt.horn@boremail.com

KLUBBMÄSTARE: **Jan Johansson**, Vadstena, 0706-85 30 03, jannemobel@telia.com

PUBLIKANSVARIG: **Viveca Sørensen**, Vadstena, 0739-38 01 04, vivecaoes@outlook.com

AMBASSADÖR: **Loa Falkman**, Stocksund, 0708-55 04 23, rosy.falkman@gmail.com

LEDAMOT: **Rune Gyllander**, Stockholm, 0703- 59 20 60, runegylander@gmail.com

LEDAMOT: **Ture Rangström**, Stockholm och Gryts skärgård, 0705-36 82 09, rangstromture@gmail.com

REDAKTÖR för Oxögat: **Maria Waxegård**, Norrköping, 0768-40 81 81, maria.waxegard@telia.com

Dags för medlemsavgiften!

Nytt år och dags att betala medlemsavgiften. Den gör att Vännerna kan stötta akademien och dela ut stipendier till unga sångare och musiker.

Som vän får du medlemsbladet OXÖGAT med nyheter och information kring verksamheten samt gratis entré till genrepen av sommarens operor. Men också en rad erbjudanden om resor och musikevenemang.

Medlemsavgiften är oförändrat 300 kr för enskild medlem och 500 kr för par. Betala till bankgiro 294-4569 eller på bifogade avi. Kom ihåg att kontrollera adressen och uppge e-postadress.

Vännerna tar också tacksamt emot en gåva. Skänk en valfri summa och sätt in på bankgiro 294- 4569. Kom ihåg att ange "gåva".

Frågor besvaras av medlemsansvarig: bengt.horn@boremail.com

Här finns andningshjälp

När sjukvården är ansträngd finns hjälp att få från oväntat håll. Operasångare vid The English National Opera tränar djupandningen hos patienter som är långtidssjuka i covid 19. Sopraner och tenorer har utvecklat en teknik som kan få patienterna att andas lättare. De erbjuder nu ett program med sång, andningsövningar och mindfulness, rapporterar BBC.